

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: VN/21436/2021

Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa

MTK-Satakunta kiittää mahdollisuudesta lausua asetusluonnoksesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Asetuksen valmistelu on viivästynyt ja se ei ole ollut avointa tai hyvän hallintotavan mukaista. Kun tehdään kattavaa, pidempiaikaista lainsäädäntöä, olisi pitänyt tarkastella laajasti erilaisia vaihtoehtoja. Nyt on suoraviivaisesti otettu helppo tie käyttämällä nykyisen ympäristökorvausjärjestelmän logiikkaa ja taulukoita selvittämättä muunlaista lähestymistapaa.

Olisimme kaivanneet vertailua kansainvälisiin tai vähintään Itämeren alueen maiden käytäntöihin.

Tarkemmat perustelut:

Fosforisäätelyn yleisenä tavoitteena on vesiensuojelun edistäminen, luonnonvarojen riittävyys sekä lannoitevalmisteiden turvallinen ja tarpeenmukainen käyttö. On kuitenkin muistettava, miksi maataloudessa käytetään ravinteita. Maatalouden tärkein tehtävä on tuottaa ruokaa kasvavalle väestölle. Ravinteet ovat edellytys laadukkaana, myyntikelpoisen sadon tuottamiselle.

MTK-Satakunta pitää fosforiasetuksen tavoitteita hyvinä, mutta korostaa samalla sitä, että keinot tavoitteisiin pääsemiseksi pitää olla maa- ja puutarhatalouden elinkeinonharjoittajien kannalta tarkoituksenmukaisia, käytännössä toteuttamiskelpoisia ja tuotannon pitää lisäksi olla kannattavaa. MTK-Satakunnan mielestä valmistelussa ei ole tehty riittävää vaikuttavuusarvioita, jossa edellä mainitut asiat olisi otettu kattavasti huomioon.

Lausunnolla esitettävä järjestelmä on monimutkainen sekä viljelyn, että valvonnan kannalta. Lakien ja asetusten tulisi lähtökohtaisesti olla helposti ymmärrettäviä noudatettavia sekä valvottavia. Esitetty malli ylläpitää hallinnollista taakkaa ja on monimutkainen ja viriheherkkä sekä valvottaville että valvojille. Esityksestä ei käy selvästi ilmi, mitkä ovat rikkeiden mahdolliset seuraukset. Ne voivat olla kohtuuttomia tahattomista virheistä.

Lannoitemarkkinoiden tilanne on erittäin vaikea Ukrainan sodan vuoksi. Tilanne tulee todennäköisesti jatkumaan pitkään epävakaina. Meillä on myös rajoitteita lannoitevalikoiman saatavuuden suhteen. Jo nyt on ollut haasteita saada valittavissa olevat lannoitteet sopimaan annettuihin rajoihin ja jatkossa se on entistä vaikeampaa löytää meidän pienelle markkina-alueellemme sopivia lannoiteseoksia. Voikin esittää kysymyksen toimiiko asetus lannoitemarkkinan kilpailua rajoittavana sääntelynä. On huomattava, että ravinteista aiheutuva kustannus on nyt jo viljelijöille todella korkea.

Vesiensuojelun, hiilensidonnan, maan rakenteen, kaikkien tuotantotekijöiden tehokkaan käytön kannalta on järkevää pyrkiä mahdollisimman hyvään satoon. Tällöin kasvutekijöiden tulee olla mahdollisimman hyvässä tasapainossa ja kasvin alkuun lähdön tulisi olla mahdollisimman hyvä. Tämän vuoksi tarvitsemme enemmän mahdollistavaa ja viljelijän ammattitaitoon luottavaa lähestymistapaa liian rajoittavan ja pikkutarkan sääntelyn sijaan. Luonnossa muutokset ovat hitaita ja viljelijät ovat jo nyt osoittaneet toimivansa ympäristönäkökulmat huomioon ottaen. Fosforin käyttö maataloudessa on vähentynyt merkittävästi, mikä näkyy fosforilukujen laskuna. Kasvin ja sadon tarve tulee olla ensisijainen lähtökohta.

Jätevesiproblematiikkaan ei ole edelleenkään etsitty ratkaisuja. Emme pääse kunnolliseen kiertotalouteen, ellei yhdyskuntajäteveden ravinteita kyetä turvallisesti käyttämään peltoviljelyssä. Vesienhoidon suunnittelussa yhdyskuntaliete on jätetty huomiotta eikä tässäkään paneuduta siihen kunnolla. Viherrakentamisen löysillä rajoilla käytännössä hidastetaan fosforin jatkokäsittelyn kehittämistä.

Lopuksi:

Mikäli asetuksen valmistelu etenee lausunnolla olevan ehdotuksen pohjalta, MTK-Satakunta yhtyy MTK:n asetusluonnoksesta esittämiin huomioihin ja muutosehdotuksiin.

MTK-Satakunta

Porissa 26.8.2022

Anna-Kaisa Jaakkola
toiminnanjohtaja

Elina Liinaharja
aluepäällikkö